

M A G Y A R K U R I R.

Bécs, Kedden, December' 7dikén, 1824.

D é l i A m é r i k a.

Folytatása a' Bolívar, és Canterac között folyó hadakozást illető Tudósításoknak.

Itt következik az a' Junin mellett Aug. 6-kán eléfordult verekedésről szóló Tiszti Tudósítás mellyet a' Bolívar Titóknokja Heres Tamás a' Reyesi fő hadi szállásról, a' melly hely Jaujától északfelé néhány mértföldnyire esik, Aug. 7-dikén a' Truxilói departament' Préfektusához, 's ez onnét a' Panamai fő Kormányozóhoz küldött: — „

„A' Liberátor ő Excellentiája parancsolatjából szerencsémnek tartom jelenteni, hogy tegnap délután öt órájában a' Spanyol armáda a' Junin' térségén, a' melly innét 3 mértföldnyire esik, rettentő módon megaláztatott. A' lovasság, melybe az ellenség legnagyobb reménységet helyeztetett, olly nagyon megveretett, hogy a' csatázó mezőn nem egy hamar fog ismét megjelenni.

„Liberátor ő Excellentiája hallván, hogy az ellenség a' mi fekvésünket kikémlelni akarván, egész lovasságával felénk közelített volna, a' Szabadító armádaival Conochankából azonnal útnak indult, olly czéllal hogy őtet valamelly véghatározású verekedésre kénytelenítse. Az ellenség azonban, ki már Paskóig elenyomult vala, megértvén hogy a' mi armadánk ellene útnak indult, magát azonnal sietve vissza vonta.

„Úgy ítelt vala ő Excellentiája, hogy ha az ellenség' háta megett azon útra,

mellyen ennek Jauja felé vissza kellett menni, egy fegyveres csapatot állítana, így az ellenséget kényszeríthetni fogná arra, hogy megálljon és megverekedjék: de nem érhettem el célját, mint hogy a' Spanyolok olly nagy sietséggel folytatták hátrálásokat, hogy azon helyre, hol a' mi seregünk őtet megakarta lepni, elébb megérkezett, mint a' mi oda küldetett csapatunk, a' melynek oda, oldalfélt nagy kerüléssel 's nagyon sivatag hegyeken-völgyeken kellett menni. Látván tehát ő Excellentiája, hogy azon alkalmatosságot melynél fogva ezen szerencsétlen országot az elnyomattatástól megszabadíthatta 's ennek jövő sorsát meghatározhatta volna, kezéből kiszalasztotta, és hogy az ellenség a' maga hátrálását tovább is folytatja, meghatározta, hogy a' lovasságot, melly a' megrettenthetetlen Generalis Nicochea által vezéreltetett, a' maga személyes vezérlése alá vévén, az ellenség által elfoglaltatva volt térségnek neki vágasson, olly reménységtől tápláltatván, hogy az ellenség látván, melly sokkal számosabb lovassága legyen mint nekünk, armádája' egyéb részének megmentésére, véllünk megütközni bátorodik 's ezen alkalmatosságot két kézzel fogja fogadni. Szembe is szállott véllünk mint reménlettük; 's lovasságának sokságát 's a' mi felettébb rossz állásunkat tekintvén, vak bizakodással réánk ütött.

„A' két ellenséges lovas-massáknak öszszecsapása rettentő vala: 's a' külömbkülömb öszszecsapásoknak végződésekor úgy látszott, hogy egygyik rész sem akarja kibocsátani kezéből a' győzedelmet, mind-

azáltal végezetre az ellenséges lovasság, ambár mind számára mind kászületére nézve felyül multa a' miénket, megzavaradott, megverettetett, 's a' maga gyalogságára vissza nyomattatott, melly a' lovasságnak verekedése alatt hátrálását J a u j a felé folytatta 's az utolsó öszszecsapásnak végződésekor már néhány mértföldnyire távozott vala a' csatázó mezőtől. A' mi lovasságunk leirhatatlan 's a' régi Ritteri időkre vissza emlékeztető vitézséget mutatott-ki ezen verekedésben.

„Ezen csata' resultatuma az ellenség' részéről abban állott, hogy 235 holt embereit, kik között tíz Stabális és egyéb tisztek találtattak, a' csatázó mezőn hagyta. Mi 300 felnyergelt 's felkantározott lovakat nyertünk.

„A' mi vesztésünk, holtakat és sebeseket öszsze számlálván, 60 emberből állott. Az utolsók közt van Brigadéros Generális 's lovasság' Generálisa Nicochea maga is, két Obersterekkel egy Májorral 's egy Kapitánnyal egyetemben.

„A' Perui hadakozás a' tegnapi napon elvégeztetett volna, hogy vagy az ellenséges gyalogság megszűnés nélkül nem folytatta volna futását, vagy pedig a' mi gyalogságunk repülni tudott volna, hogy azt beérhesse. Minden seregeinket az a' kívánság égette, hogy az ellenséggel megmérkezhessenek 's őtet semmivé tehessék. Az ellenséget ezen verekedés megokosította és olly félelmet gerjesztett benne, hogy tegnap reggeltől fogva megszűnés nélkül 's még éjjel is folytatta hátrálását.

A' mi armádánk hónap folytatni fogja hadi munkáját és én reménlem, hogy nem soká a' Jaujai völgyből fogom tenni Tiszti-tudósításomat. A' tegnapi győzedelmünkért valamint néktek úgy egész Perunak szerencsét kívánok, a' mellyen táborozásunk elkezdődvén, nem soká még kedvezőbb resultatumokat ígér. Az Inkák' földjének az ő elnyomójiknak vére szolgált

italúl, 's meg fogja az elnyomattattak előtt nyitni azt a' szép mezőt, melyben a' Szabadság' becses előfája meggyökerezett. Liberátor ő Excellentziája azt kívánnya, hogy Uraságtok ezen tudósításokat a' népnek 's az Ország' tisztjeinek hirdessék-ki. —
„Alá irta Heres Tamás.

Ezen Tiszti-tudósítást az Ánglus Kurir is kiadta, de jól is megkritizálta, illy megjegyzéseket vetvén utánna: — „Ezen öszszecsapás bajosan nézettethetik úgy, mint valóságos ütközet. — E' még csak a' Canterac hátuljáró és Bolívar' előlmenő csapatjaik között történt csetepatének neveztetethetik. Úgy látszik, hogy Generális Canterac abba foglalatoskodott, hogy armádáját Jaujánál valamelly erős állásba helyheztesse, 's ezen foglalatoskodása alatt történt, hogy a' két ellenséges lovasság egymással szembe találkozott 's öszse csapott. De továbbá, Heres Úr megesméri azt a' maga Tiszti-tudósításában, hogy Bolívar a' maga célzását, mellyet feltett volt, el nem érhetette, de a' mellyet annak a' nagy sebeségnek tulajdonit, mellyel az ellenség a' maga hátrálását tette. — „A' Perui hadakozás, így szoll Heres úr, tegnap elvégeztetett volna, ha az ellenséges gyalogság a' maga hátrálását szüntelen való' szaladással nem folytatta, és a' Columbiai seregek olly sebessen szaladhattak vagy repülhettek volna, hogy az ellenséget beérhessék.“ — Itt Uram! legelőször is azt kell, akarjuk-nem-akarjuk, kérdezni: hogy hát ugyan mi okozhatta azt, hogy a' Columbiai lovasság a' Perui gyalogságot be nem érhetette? — Masodszor, hogy, ha már a' Canterac' lovassága megveretett vala, miért nem fordult a' Bolívar' lovassága a' Canterac' gyalogságának, 's miért nem tiporta ezt öszsze? Reménlhetjük, hogy azon Tiszti-tudósítások, mellyeket ezen armádáktól közelébből ven-

ni fogunk, meghatározottabb előadásokkal fognak szolgálni, mint hogy a' szerént, mint a' két armádák ekkor állottak, elkerülhetetlennek látszott lenni a' közönséges megverekedés, azt feltévén tudniillik, hogy ha a' Liberátor elég erősnek fogná magát tartani az elénnyomulásra, 's Canterac a' maga fekvését, vagy tanyáját a' Jaujai völgyben megtartani iparkodna. Mint hallani lehet, Generális Canterac, mint egy Európai legtanultabb és leg nagyobb tapasztalású lovas katonatiszt úgy esmeretes, 's a' maga Generálisi dicséretes hírét ennek köszönheti, és Bolívar ezen tekintetben, mint már többször megjegyeztük, sokkal alább való Generális; a' melyre nézve bajosan lehet hitelt adni annak, hogy Bolívar olly módon, mint a' Heres úr tudósításában mondatik, Cantaraccal olly lovassági csatázásba avatkozott volna, a' hol az embernek, ember emberrel, szemközt kell verekedni.“

A' Royálista Generálisok Canterac, Valdez 's Olanéta között folyó egyenetlenkedések Perura nézve még ma is olly zavarosok, hogy valósággal nagyon bajos egész mivoltokat által látni. Hogy Columbiának mindnyájan ellenségeik, azt jól láthatni, mert nyilvánosságos háborút folytatnak ellene. Csak ezt a' kérdést nem lehet megfejteni, hogy hát egymás eránt micsoda plánumjok van? Micsoda plánumjok van az anyaország eránt? — A' Buenos-Ayresi Argusban nem régen egy nagyon fontos proklamátziót bocsátott Olaneta világ' elejébe, a' melly néminémű tekintetben felvilágosítja az ő gondolkodását és célzásait. Magát, a' határnélkül való Királyi Hatalom védelmezőjének, a' társait pedig, tudniillik Canterac 's Valdez Generálisokat, Constitúziós Royálistáknak lenni írja. A' Londoni Timesben illy Jegyzésektaláltatnak Olanétának ezen proklamátziójáról: —

„Perui Spanyol Generális Olaneta nyilván kimondja ezen proklamátzióban a' maga gondolkodását a' Spanyol országlásra 's annak Amerikai tartományaira néze, 's mint valóságos Servilis, mind azokat a' hadakozás' inségeivel és számkivettetéssel fenyegeti, a' kik az ő gondolkodásától csak legkissebb tekintetben is eltávoznak. Ő nem azokat láttatik legveszedelmesebb embereknek tartani, kik az anyaházanak a' Perui tartományokhoz való jussát kétségsítteni akarják, hanem inkább azokat, kik a' Spanyol országai Constitúziós systemának feennállása alatt Amerikában az anyaországnak jussait védelmezték, a' melynek tudniillik La-Serna, Canterac, Valdez 's a' több ezekhez hasonlók. Nyilván mutatják ezt az ő proklamátziójának következő szavai: —

„Én soha se' voltam Constitúziós gondolkodású, és azon atyai országlás eránt, melynek oltalma alatt mi (a' revolúzió előtt) éltünk, akár valamelly elnyomhatatlan hajlandóságból, akár azon meggyőződésből, hogy eme' szabadság, csak az emberiség' szerencsétlenségére szolgáló elméleték legyen, vette is származását, én mindenkor legnagyobb tisztelettel 's álhathatos engedelmisséggel viseltetem. Királyainkat örökké szerettem, a' kik téteményeiket réánk mindenkor kiterjesztették. Ezért gyűlölnek engem' illy nagyon a' Perui Constitúziós hajlandóságú emberek. Hogyan köteleztetik már most illy környűlállások között magát egy Royálista gondolkodású Generális viselni? Bizonyyal úgy, hogy magát ezen gyalázatos megaláztatásnak egész erővel ellene szegezze, 's készebb legyen meghalni, mint sem illy megaláztatást elszenvetni. Ezt cselekedni egészen eltökéltem vala magamban, tudniillik, hogy a' Religiónak és Thronusnak jussait minden veszedelemre való tekintet nélkül oltalmazzam. Hozzá is láttam minden készülteknek megtételéhez, csak hogy emez ala-

esony lelkeknek kevélységét, kik sem becsülettel sem lelkiismereti érzékenységgel nem gondolnak, megalázhassam.

„Midőn én ezen embereknek (itt mind a' maga Royálista Generális társait La-Sernát, Canteracot, 's Valdezet érti) plánumaikat megtudtam, a' határ nélkül való Hatalmú Királynak proklamálását azonnal meghatároztam, valamint szintén azt is, hogy eme' veszedelmekkel tellyes Constitúciónak Codexét Potosi és Charcas tartományaikban, melyek az én kormányzásom alá tartoznak, eltöröljem, 's egyzersmind a' népeket is meghívtam, hogy magokat a' rendnek és religiónak illy átkozott módon lett illetetése ellen csatolják össze; annyival is inkább, hogy éppen ezen időben érkezett vala meg Spanyolországból az a' hír, hogy ott a' Constitúció eltöröltetett 's a' határtalan Királyi Hatalom helyre állított légyen. Ezen Generálisok 's ezeknek pártosaik, kik mind ez ideig ellenem dolgoztak, egyenesen oda czéloznak, hogy Perut a' Cortesek' tagjainak, kik a' Király' Madridba lett visszamenetele után Spanyolországból számkivettetének, menedékhelyévé tegyék.

„Meggyőződött lévén affelől, hogy a' véllem ellenkező Generálisok olly országlast akarnak felállítani, a' melly Perúnak csendességével 's általjában a' több Amerikai tartományok' csendességével is fenn nem állhat, kéntelen vagyok a' polgári hadakozástól való undorodással nem gondolni, a' lévén feltett czélom, hogy ellenségeimet fegyver által kénteleníttsem engedelmeskedni. Midőn Királyomnak, Szeretetem' és iparkodásaim' tárgyának szolgállok, egyedül azt ohajtom, hogy a' nép' kívánságának megfeleljek. Kötelességemnek tartám azt, hogy a' midőn a' volt Generális társaim által előmbé vettetett hadakozási meghívó keztyüt a' földről felveszem, cselekedetem' indító okait közönségesen kihirdessem, nyilvánossággal kijelent-

vén, hogy én egészen eltökéltem magamban, hogy a' Religióért, a' Királyért, 's a' mi böles, de szerencsétlenül kigúnyoltatott törvényeinkért, magamat felalldozzam.“

Ha szabad ezen proklamátzióinak elolvasásából Perunak állapotjára nézve valamit itélni, azt nyilvánosságosan elmondhatjuk: hogy Olanéta a' Királynak Absoluta Uralkodását védelmezi, az ő feljebb megneveztetett volt Generális társai pedig a' Constitúziós Országlást. De hát hogyan eshetik még is, hogy Bolívar' ezek ellen véres háborút folytat? — Ezen kérdésre még most nem felelhetünk. Idő kívántatik ennek megfejtésére is.

Észak Amerika.

Az Eclipse nevű ujság Londonban illy erősségeket hord-fel annak hitelesítésére, hogy Iturbidének életbenlété nem lehetetlen: —

„1)ször, Midőn Mexikóbol, a' fő városból a' legujabb tudósítások megindultak, ott olly hitelességgel erőssítették Iturbidének életben létét, hogy az Országlószerék jónak lenni találta azon Tiszti-tudósításokat, mellyeket az Iturbide' megöletetéséről annak idejében kihirdettetett volt, most újabban közönségesé tétetni, nyilván kijelentvén, hogy ezt azért cselekszi, hogy azokat, kik abban a' vélekedésben vagynak, hogy Iturbide még életben van, ezen tévelygésből kivegye.

„2)ször. Midőn Iturbide Angliából elutazott, az ő Ágense Fletscher, néki bizonyos emberekhez szélő ügy nevezett adresz-kártyákat adott által, a' melly kártyák között egygyet Iturbide kezébe vévén, annak egygyik szegletére egy zérust (nullát) irt 's a' kártyát Fletschernek visszaadván, azt mondotta néki: hogy tarttsa meggyőződöttnek magát affelől, hogy valamikor tölle az által adott-kártyák köz-

zül egygyet ekképpen megjegyelve vissza kap, ő (Iturbide) a' kártyának elküldetésekor, akár mi ellenkező hírek follyanak is felőlle, életben leszen. Már pedig Fletcher úr egy illy módon megjegyeltetett kártyát csak ezen napokban vett egy levéllel egygyütt, melyben a' kívántatik tőlle, hogy egy bizonyos summát az Iturbide' gyermekeinek neveltetéssekre' fizessen-ki.

„3)szor. Azon penziós intézetbe, hol az Iturbide' gyermekei neveltetnek, még eddig semmi nemű tudósítások nem érkeztek az Iturbide' haláláról, azokon kívül, mellyek a' közönséges levelekben kihirdettettek, holott csaknem lehetetlen kétségbe hozni, hogy Madám Iturbide, ha az Iturbide megölettetése felől nem kételkedne, 's kételkedni oka nem volna, hihetőképpen tudósította volna azon penziós intézetnek gondviselőjét, kinek felvigyázása alá az Iturbide' familiának nagy része van bízattatva.

B e l g i u m.

A' Király a' Rabszolgáknak árulása által eddig üzetett kereskedésnek megszüntetésére nézve olly kemény parancsolatot küldött mint jóvallást mégerőssítés végett a' Törvényhozó gyűlés elejébe, a' melly keménységére nézve minden eddigvalókat felyül halad. Ezen új törvény szerint, ha törvényes erőt kap, az a' Belgiumi hajós, kire ezen bűn reá bizonyosodik, nem csak hogy a' hajója, mellyen a' Rabszolgákat vitte, elvétetik, hanem ezen kívül, 10,000 forint büntetést fizet, 's 15 esztendeig tartó fogságot szenved.

S p a n y o l O r s z á g.

A' XLV-dik számú M. Kurirban a' a' 355-dik lapon a' Spanyol czikkely alatt találtató Barcellonai Politziai Hirdetéshez szükségesnek tartjuk világosításnak okaért

a' Francia levelekhől még az itt következő tudósítást is közre bocsátani: —

„Barcellonából Nov. 10-dikén: Az itt lévü püspöki fő templombéli Prédikátor-papot, ki a' mult vasárnapon, e' hónap' 7-kén prédikátziót tartott, igen illetlenül megbántották, melyre nézve az új Politziai Igazgató Saller úr 9-dikben egy Proklamatiót intézett a' hívekhez, melyben a' több jelenlévő halgatóknak re-religiósus magokviseletéről, mellyet ezen kedvetlen környülállások között kimutatnak, méltó dícsérettel emlékeztvén, egyszermind jelenti hogy a' Tiszti-karok minden módokat elé fognak venni azon személynek felfedeztetésére, a' ki most ismét azt a' bünt újította-meg, melly a' Királyságnak helyreállittatásától fogva már még egyszer elé fordult vala. Maga a' predikáló Pap is Hirdetést bocsátott közre az újságokban, melyben illy meghívás található: —

„A' keresztyéni szeretet, mellyet a' Kristus és az ő Apostolai tanítottak, 's a' mellyet a' Szentegyház minden gyermekeinek ajánl, engem' arra ösztönöz, hogy azon esmeretlen személyt, a' ki hozzám, midőn a' kathedrából, melyből ezen szent tudományt hirdettem: „Hogy a' Fejedelmeknek minden Hatalma az Istentől és „nem az Emberektől veszi származását“ — leszállottam, így kiáltott: „Nem Uram, e' nem úgy van“ — meghívjam vagy néki tudtára adjam, hogy ha ellenem kikelni akar, egész bátorsággal hozzám jöhet; én mindenkor kész leszek arra, hogy azon ellenvetésekre, mellyeket ő az én tanításom vagy is jobban szollván a' Catholika anyaszentegyház' tanítása ellen felhozhat, közönséges vagy magános helyen megfeleljek, 's őtet illy módon a' szeretet' munkája által azon tévelygésből, melybe belé süllyedve lenni látszik, kihúzzam, ezen Hirdetésemet pedig a' felsőbbek' engedelmé,

vel intézem hozzá az Ujságlevelekben. —
Aláírta. **P e d r ó P o n t. P a p.**

A' feljebb jelentett bűnös személynek még eddig minden iparkodásai által nyomába nem akadhatott a' Politzia-

A' Spanyol ármádának organizáltatása lehető iparkodással munkába vétetik. A' száma ennek 99,000 emberekre határozottatott, a' melly számba benne vagynak, a' 12,000 emberekből álló Királyi testőrző Regementek 's a' nemzeti militzia is, a' melly 55,0000 emberekre telik, a' melly szerint a' línea Regementek mindegyütt tesznek 32,000 emberekből álló ármádát. A' Királyi Önkéntvállalkoztaknak Kompániájok nincsenek ide számláltatva. Ezeknek száma 150,000-re telik. Ezek az ólta kezdtek lábraállittatni, miólta a' Király Kadiksból Madridba vissza érkezett. Ezeket az egész országban a' helységek állítják ki különösen a' belső csendességnek fenntartására, 's ezek mindenütt Kompániánként kvártélyoznak az egész országban.

A' Valenciai ujságok szerint Oberst **C a t u r l a** a' Murciai Királyi Önkéntvállalkoztak' Kommandánsa Október' 14-dikén eskedte-be az alája tartozó fegyvereseket. Az elejikke szabattott esküvés következő három czikkelyeket foglalt magában. —

„1)ször Esküsztek az Istenre 's megígértek Királyotoknak, hogy a' ti földötökön semmi' más Religiót meg nem szenvedtek csak a' Római Apostoli Catholikát, a' melyre ti tartoztok, és hogy ezért utolsó csepp véretek kiontani készek lesztek. — Igen is, mi erre megesküszünk.

„2)ször. Esküdtök az Istenre 's megígértek Királyotoknak, hogy a' földötökön a' Kadiksban, 1812-tőben Mártzius' 19-kén közönségessé tétetett átkozott Constituziós Codexet, soha meg nem szenveditek, attól szívvel-lélekkel undorodtok 's annak újjában lejendő behozattatása ellen utolsó csepp véretekig tusakodni fogtok. — „Igen is; mi erre megesküszünk.

„3) ször. Esküsztek az Istenre és megígértek Királyotoknak, hogy hozzá hűségesek lesztek, 's az ő határok közzé nem szorítottatott Szentséges Jusait, a' nélkül, hogy ezeknek valamelly megszorítottatását megengednétek, utolsó csepp véreteknek kiomlásáig védelmezni fogjátok.

P r u s s z s z i a.

A' Hamburgi újságokban illy tudósítás bocsáttatott közre Brandeburgiából Nov. 20-dikán: —

„A' Párisi Exprofessor **C o u s i n**' ügye, a' ki Dresdában elfogattatott, nagyon sok dolgot kezdett adni bizonyos újságleveleknek, pedig ez nagyon együgyű dolog. A' Mognutziában találtató Akták szerint ezen volt Professor nagyon vádoltatik, hogy büntetésre méltó mesterkedésekbe avatta magát. Ő Német országban engedte magát meglepettetni, 's a' Német Szövetség' közép ponti vizsgálódó Biztossága által megfogattatván, az ellene szemelött lévő bizonyító irásokra nézve számadásra vonattatott. Ennyiben áll az egész dolog.

„A' Francia ujságok ugyan már hosszú czikkelyeket feláldoztak ezen dologra: de meg kell jegyezni, hogy az ő leveleikbe csak a' neveik se férnének - bé azon idegeneknek, a' kik Francia országban holmi büntételekért és adosságokért elfogattatnak, 's vizsgálás alá vonattatnak. A' Francia büntető Törvény, valamint, szintén minden más kimívelt nemzeteké is, azt határozzák, hogy ha valamelly külső országi ember a' Francia Törvényt megsérti, és vagy a' Francia földön fogattatik - el, vagy pedig ha azon országlószéktől a' melly alá tartozik, a' Francia Kormány széknek kiadattatik, a' Francia törvénszék által ítéltessék meg.

„Ha a' Párisi Constituzionel azon megjegyzésé által, hogy **C o u s i n** úr Plátót átalfordította, és Kántot tanulta, más

ujjságleveleknek azt akarja megmutatni, hogy Cousin úr ártatlan: így ezen bizonyítás' módja egy valóságos példája lehet az ujj módi csudátatos oltalmazó irásoknak.

„A' Franczia ujságlevelek magok megvallani kéntelenítettnek, hogy Cousin Franczia országban a' maga princzipiumai miatt vesztette-el a' professorságot, a' melyből következik, hogy neki ott is valami egyéb dolgokba kellett avatkozni, mint a' millyenek a' Plátó és Kant' tudományaik. Azonközben Köpenikben 's másutt is találtak emberek, a' kik Plátót és Kantot, sőt Vaubánt és a' Corpus Jurist is fundamentumosan tanulták, de még is egyéb dolgokban foglalatostkodtak, nem mint Causin úr. Miben álljon a' Cousin Úr ügyének mi volta e' már most a' Vizsgálódó Biztosság' munkája által fog kivilágosodni, a' melyre ezen Biztosságnak nem csak minden Nemzeteknek törvényeik szerént jusa van, hanem arra köteleztetik is. Egyéberánt azt is tudjuk bizonyos kútfőből, hogy Cousin úrral olly szelíd és kedvező módon bánnak ezen vizsgálódás közben, hogy bajos volna hasonló példát felhozni.“

Nagy Britannia.

Mostani népessége ezen hatalmas birodalomnak az 1824-dik esztendőben tétett Tiszti felvetés szerént ez: — Magában Angliában 11,261,437; Walesben 717,438; Skotziában 2,093,456 lakosok találtak. A' szárazon és vízen szolgálnak 319,300 emberek. Ezen magános summák tesznek egygyütt 14,391,631-gyet. Irlandia számlál 6,801,327; a' birodalom körül találtató apróság szigetek is mind együtt 80,503-czat. E' szerént teszen az Európában találtató Anglus népség 21,282,966 élő embert.

Edimburghban November 16-dikán nagy égés támadván, ez alig oltatott-meg és már más helyen, de az elsőhöz jó meszsze, ismét ki itött vala, 's meg a' következett' ejjel is tartott. Az égés egy piatzon volt, melynek parlamentum-piatza a' neve. Azok a' házak, mellyek a' piatznak a' szél' mentében esett oldala felől találtak, mind a' láng' prédájává lettek. Még meghatározva nem tudatott, de legalább három százra tétetik azon familiának száma, a' mellyek ezen égés által vagyonaikat elvesztették. Az úgy revezett Korona templomának tornya irtóztató ropogással össze roskadt. Emberrek is veszték-el ezen tűzben, de még nem tudatott hányan.

Magyar Ország.

„November' 25-dikén Kerepesen, Pest mellett, ritka egyházi inneplés ment végbe, a' midőn Nagy Tiszteletű Skolnikovics Mihály Úr, ugyan ezen egy helyben 50 esztendeig viselt Lelkipásztorságának öröm innepét üllötte. Ezen különös inneplést, melly a' Lelkipásztornak, és az ő híveinek egyenlőképpen nagy becsületére szolgál, a' Nagy Méltóságú Grassalkovich Antal Herceg, mint Földes Uraság' részéről Tekintetes Victoris Regens Úr, mindenképpen díszesíteni kívánta. Azért ennek meghívására az Esperestségbeli egyházi személyek, 's több Urasági Tisztek megjelentek. A' gyülekezet reggel 10 órakor indult meg a' Plébánia házból, 's a' nép két sorai között a' templomba méne, hol a' 82 esztendőös tiszteletes öreg Te Deumot énekelt: azután a' népsokasága miatt a' templomon kívül Nagy Tiszteletű Paczek Antal Rákos Csabai Plébánus Úr prédikációt tartott, mellynek végezetével a' gyülekezet a' templomba bemenvén, az éltés Lelkipásztor maga is

szólott híveihez, 's mint édes atya gyermekeinek elő adván a' mire őket tanította, mintegy testamentomul meg-hagyta, hogy az Istenhez, a' Királyhoz, a' Földes-Urasághoz, és Felebarátjaikhoz annyiszor szíveikbe csepegtetett kötelességeiket híven megtartsák, 's beszédét buzgó áldással rekesztette bé. Ezután Nagy Tiszteletű Simpl József Úr, a' Kerületbeli Esperest, egyházi szolgálattal énekes Misét mondott, mellynek végével a' fenn tisztelt Regens Úr, a' Földes Uraság részéről a' Vendégeket a' Plébánia házában, és Vendégfogadóban bőv-ségesen megvendégelte; a' nép számára pedig húst, bort osztattatott. — Ezen érdeemes Lelkipásztor híveinek szeretetét olly nagy mértékben megnyerte, hogy ezen öröm innepet mindnyájan úgy tekintének, mint közönséges és házi örömet. Ő, Papságának Jubilaumát már ez előtt 8 esztendővel üllötte-meg.

Mostanság kijött Magyar Munkáknak megemlítése:

„Magyar Országnak, 's a' vele egyesült Tartományoknak Helyirásai, az ezen Tartományokban virágzó föld's népek' kiműveltetésére, a' mezei gazdaságra, iparkodásra, művészségre, kereskedésre, kézi művekre, mesterségekre figyelmezve írta Kunits Mihály, Császári Kir. pensionált Professor. 1-ső Kötet. Mezőhegyesnek köre irt Plánumával. Nagy medien papirosra, 8-ad rétbén nyomtatta; Pesten Fűsküti Landerer Lajos 1824.“ (Topographische Beschreibungen des Königreichs Ungarn und seiner einverleibten Provinzen. In Bezug auf die Landes-

und Volkescultur, Oeconomie, Industrie, Künste, Handlung, Manufacturen und Gewerbe, durch Mich. v. Kunits, kais. kön. pensionirten Professor. 1. Band. Mit einem topographischen Plan. Pesth, gedruckt bey Ludwig Landerer, Edlen von Fűskut. 1824. — A' munka egyedül magánál a' Szerző Urnál találtató Pesten a' Szén-piaczon (Kohlmark) Gyertyánffy Ur Hazában a' 2-dik emeleten. Egy példa 5 forint Váltó-Czban.

„Értekezés a' Nemzeti Nyelv tökéletesítése, és terjesztése módjairól. Irta Pucz Antal. Esztergomban nyomtattatott Beimel József betűivel 's költségével. 1824.“ — (A' Könyv találtatik Pesten Eggenberger Könyváros Urnál, Szegeden Grün Orbán Urnál, az ára 1 forint 15 kr. V. Czban.)

„A' Vallási egyesülés Ideájának, és a' R. Katholikus és Protestáns Keresztények között fannálló Unionak vizsgálata. Güzmits Iszidor által. Nyomtatta Streibig Leop. Győrött. 1824.“

„Egy szó a' Vallási Egyesülést óhajtókhöz. Idősb Péli Nagy András által. Esztergomban nyomtattatott Beimel József betűivel 1824.“

„Rövid foglalatú tanítás a' Birkáknak gondviseléséről, melly a' számadó Birkások' és Juhászszaiknak számokra öszve szedettetett André Rudolf által 's a' t. Székes-Fehérvárott Rader Aloizius Könyváros költségén nyomtatta Szammer Pál. 1824.“ — (Az ára tsinos borítékba kötve 45 kr.)